

Motion till riksdagen 2016/17:3721

av **Olle Felten och David Lång (båda SD)**

med anledning av prop. 2016/17:169 Explosiva varor – Tullverkets befogenheter vid inre gräns

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen med den ändringen att lagstiftningen ska träda i kraft den 1 juli 2017.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka tulltjänstemäns personskydd och kontrollförmåga och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en ökad satsning på Tullverkets gränsskyddsverksamhet för att kunna uppfylla intentionen i propositionens lagförslag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Europeiska rådets direktiv 93/15/EEG av den 5 april 1993 om harmonisering av bestämmelserna om utsläppande på marknaden och övervakning av explosiva varor för civilt bruk (s.k. explosivvarudirektivet) innehåller bestämmelser vilka syftar till att harmonisera medlemsländernas lagstiftningar om utsläppande på marknaden av explosiva varor. Detta görs i syfte att fri rörlighet ska gälla för nämnda varor. Dessvärre har detta inte tydliggjort behovet av effektiva gränskontroller vad gäller införsel av just explosiva varor.

Som regeringen nu insett har EU-direktivet bidragit till en större osäkerhet i Sverige genom att fler handgranater och andra explosiva varor än tidigare börjat cirkulera i vårt land. Det är glädjande att regeringen på flera punkter börjar inse konsekvenserna av den förda politiken, även om dessa insikter gärna hade fått komma tidigare.

Propositionen rör en viktig fråga som i dag gör att införsel av sprängmedel och vapen med sprängverkan, t.ex. handgranater, inte får eftersökas av Tullverket även om man har ett tips om att sådan smuggling pågår, utan man måste tillkalla polis för att

hantera sådana effekter. Med den nya lagstiftningen ges Tullverket denna möjlighet, vilket vi välkomnar. Dagens regelverk spelar den grova organiserade brottsligheten i händerna och det är därför synnerligen angeläget att de nya reglerna genomförs och att det går snabbt.

Lagförslaget löser ett viktigt problem, även om man gör det med en kringgående rörelse, och vi välkomnar därför regeringens proposition. Sverigedemokraterna har vid flera tillfällen påpekat det oskäligen i att handgranater inte klassats som vapen och därför inte kunnat eftersökas i varuflödet eller vid gränskontroller. Den senaste gången vi manifesterade vår åsikt var under den allmänna motionstiden 2016, då vi lade fram en motion om att klassa handgranater som vapen, för att lösa problemet. Att regeringen väljer en annan väg spelar egentligen ingen större roll; det viktigaste är att Tullverket får möjligheten att agera mot insmugglingen av illegala sprängmedel, t.ex. handgranater. Det är också, som påpekats tidigare, viktigt att ändringen kommer till stånd så snart det är möjligt.

Förutom redaktionella ordbyten i lagtexten omfattar lagändringen ett tillägg i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter som är en tolv ord lång ny punkt bland de tidigare 15 olika punkter som definierar Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat EU-land, samt hänvisningar till den nya punkten. Vi menar att det måste gå att genomföra en sådan ändring så att den kan träda i kraft långt tidigare än den 1 november 2017, som regeringen föreslår.

I detta fall handlar lagförslaget om att tullen måste kunna hantera införsel av illegala sprängmedel, t.ex. handgranater. Var och en kan förstå att de som avser att ta hem sådan utrustning kommer att försöka göra det innan tullens bemyndigande att hantera smuglingsförsök av sådan materiel träder i kraft. Därefter blir risken väsentligt större att ertappas. Regeringen skriver i propositionen att ”den nya lagstiftningen bör träda ikraft så snart som möjligt”.

Med tanke på ändringarnas omfattning, den stora uppmärksamhet som frågan fått och den enorma samhällsskada som införsel och användning av illegala explosiva varor innebär redan i dag, finns det all anledning att agera mycket skyndsamt. Förslaget är inte heller kontroversiellt utan har en stor acceptans bland de politiska partierna i riksdagen. Många andra, väsentligt mycket mer omfattande, propositioner hanteras betydligt snabbare än denna lilla och kortfattade ändring av en enda paragraf i en lag. I det perspektivet anser vi att regeringen bör agera snabbt och se till att erforderliga åtgärder vidtas så att den aktuella lagändringen kan träda i kraft senast den 1 juli 2017.

Personskyddet för tulltjänstemän

I detta sammanhang är det också relevant att lyfta frågan om personskyddet för Tullverkets tjänstemän samt i vilka situationer de bör vara beväpnade. Det är helt nödvändigt att ta med den frågan i detta sammanhang, eftersom man annars löper allvarlig risk för att hamna i ett beslutsvakuum där bristen på tillräckliga åtgärder i denna del gör att den nya lagens syfte kommer att motverkas.

De situationer som uppstår vid försök att smuggla in vapen och sprängmedel i Sverige är farliga till sin natur. Det är då också naturligt att se till att den personal som ska hantera sådana situationer är utrustade för att ta hand om alla tänkbara lägen och att de ska kunna försvara sig själva och sina kollegor. Vi menar därför att regeringen bör förtydliga detta för Tullverkets ledning och utfärda tillräckliga direktiv och vid behov

komplettera lagstiftningen så att det inte råder någon tveksamhet om att detta är en viktig förutsättning för att säkerställa att uppgiften hanteras effektivt och säkert.

Det har förekommit ett flertal situationer då Tullverkets personal tvingats släppa igenom fordon över gränsen som man misstänker har varit en del av smugglingsverksamhet med vapen och sprängmedel inblandade, bara för att man inte har haft möjlighet att hantera situationer med numerära övertag hos misstänkta transporter och på grund av risk för att sådana personer bär vapen. Med en fortsatt inriktning på tulltjänstemännens utrustning enligt nuvarande policyer, kommer målen för den nya lagändringen inte att kunna uppfyllas. Detta är en helt oacceptabel situation, som väl belyser behovet av att säkerställa att tulltjänstemän utrustas på ett för uppgiften adekvat sätt.

I regleringsbrevet för Tullverket 2017 skriver regeringen: ”Tullverket ska fortsätta fokusera på strategiska och operativa insatser med koppling till terrorismbekämpning”. I denna del handlar det i huvudsak om att regeringen i regleringsbrevet till Tullverket särskilt behöver poängtera vikten av att både intensifiera kampen mot den organiserade brottsligheten i det aktuella avseendet och att stärka personalens skyddsåtgärder och förmåga att möta olika typer av hotbilder.

Bemanningen i gränsskyddet – kontrollförmåga

Bemanningen vid våra gränskontroller mot andra EU-länder är synnerligen bristfällig, efter flera omorganisationer med neddragning av resurserna inom gränsskyddet de senaste 15 åren. Antalet sysselsatta inom gränsskyddet har minskat kraftigt och riskerar att fortsätta att minska. I Tullverkets äskande för 2018–2020 framför Tullverkets generaldirektör allvarliga varningssignaler angående resurstilldelningens effekter på den personalresursen, redan under 2017:

Säkrad konkurrensneutralitet eller upprätthållet gränsskydd?

Tullverket bedriver en för samhället ytterst viktig verksamhet och i det pågående moderniseringsarbetet är det nödvändigt att stora resurser avsätts för att stärka myndighetens arbete för att säkra konkurrensneutraliteten för svenskt näringsliv. Annars riskerar näringslivet att ställas utanför den utveckling av handeln som sker både inom och utom EU.

Samtidigt finns det en stark efterfrågan på att upprätthålla gränsskyddet för att bidra till ett tryggt samhälle för medborgarna. Tullverket har behov av en så effektiv lagstiftning som möjligt, en lagstiftning som på ett rättssäkert sätt underlättar vårt viktiga arbete. Myndigheten står nu inför förändrade förutsättningar för sitt uppdrag. Den traditionella smugglingen av narkotika, vapen, alkohol och tobak fortsätter samtidigt som nya och minst lika viktiga områden tillkommer: punktskatter, terrorism, civilt försvar och förändrade satsningar inom samverkan mot den organiserade brottsligheten. För att kunna utföra sitt uppdrag behöver Tullverket nya resurser.

Dessa farhågor besannas nu när stora pensionsavgångar inte kan ersättas med ny personal. Vi står alltså inför ett val mellan att antingen hantera gränsskyddet eller att klara av att säkra konkurrensneutraliteten för svenska företag samt eventuellt avveckla andra viktiga moment i Tullverkets verksamhet. Det är vår bestämda uppfattning att Tullverket måste klara båda dessa huvuduppdrag liksom övriga därmed sammanhängande sidoupdrag. Resurserna räcker inte ens till för den kostym Tullverket har i dag. Behovet innebär att vi måste öka personalen inom Tullverket, inte

minska. Regeringen måste alltså öka resurstilldelningen till Tullverket, både för att klara befintliga åtaganden och för att utöka bemanningen för nya uppgifter.

Detta är till stor del en budgetfråga, men problemet aktualiseras genom de nya bestämmelserna om Tullverkets befogenheter vid inre gräns genom att den verksamhet som blir resultatet av dessa innebär att riskerna i det dagliga tullarbetet ökar. För att klara detta och övriga yrkanden i denna motion, med flera åtgärder, har vi budgeterat 275 miljoner kronor mer än regeringen för Tullverket 2017. Att riskerna för tullpersonalen ökar när man aktivt eftersöker illegala sprängämnen, är inte svårt att se. Därför måste även skyddsnivån höjas för personalen i detta sammanhang. I detta sammanhang är beväpnningen en viktig fråga, som regeringen bör hantera skyndsamt.

I avsnitt 7 i propositionen, Förslagets konsekvenser, skriver regeringen följande: ”Förslaget ger samhället bättre möjligheter att bekämpa gränsöverskridande brottslighet som avser explosiva varor”. Det är en bedömning vi delar, under förutsättning att man, samtidigt som den nya kontrollmöjligheten införs, också ser till att stärka Tullverkets förmåga att hantera den ökade hotbild som en sådan kontrollverksamhet innebär. Utan denna komplettering riskerar de nya möjligheterna att bli helt verkningslösa. Att regeringen inte har sett detta samband är uppenbart, eftersom man inte nämner problemet i sin proposition. Det visar att man inte är problemorienterad i sin lagstiftning, utan agerar med ett slags tunnelseende i sin regelutvecklingsverksamhet.

”Konsekvensutredningen” i avsnitt 7 visar en skrämmande låg nivå och brist på insikt om hur det aktuella förslaget ska kunna genomföras.

Vi menar därför att regeringen bör ha med dessa frågor som viktiga parametrar inför nästa budgetbeslut.

Olle Felten (SD)

David Lång (SD)